

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 iunie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Sîngerei din 12 iunie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, declarat de avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului

Semenciuc Serghei Serghei, născut la 11 februarie 1981, originar și domiciliat în mun.Bălți, str.Ostrovski 62.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 23.07.2013 - 12.06.2015;

2. Instanța de apel: 07.08.2015 - 25.11.2015;

3. Instanța de recurs: 04.04.2016 - 14.06.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Sîngerei din 12 iunie 2015, Semenciuc Serghei a fost condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal la 10 ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul antreprenoriatului pe un termen de 4 ani, iar în temeiul art.84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul părții neexecutate a pedepsei fixate prin sentința Judecătorei Bălți din 02 aprilie 2013, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 15 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul antreprenorial pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea de la Semenciuc Serghei în beneficiul lui Vrabie Marin a prejudiciului material în suma de 128.000 lei.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că Semenciuc Serghei, în perioada lunilor aprilie-mai 2010, acționând cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune, comunicându-i intenționat informație neautentică lui Vrabie Marin, precum că el dorește să procure de la ultimul carne de bovină contra plată, pe care o va achita în termen de 20 zile, s-a deplasat la abatorul din s.Heciul Nou, r-nul Sîngerei, unde a primit de la Vrabie Marin carne de vită în cantitate totală de 4740 kg, pentru care urma să achite suma de 128.000 lei, însă ulterior nu și-a onorat promisiunile, cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă, în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că instanța a încălcat normele de procedură penală și dreptul lui la ultimul cuvânt.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de inculpatul S.Semenciuc.

Instanța de apel a constatat că, probele prezentate în sprijinul învinuirii, care au fost cercetate în cadrul judecării cauzei în prima instanță și suplimentar au fost cercetate și verificate în instanța de apel, confirmă vinovăția inculpatului S.Semenciuc în comiterea infracțiunii imputate, acțiunile lui corect fiind încadrate în prevederile art.190 alin.(5) Cod penal.

Concluziile privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii menționate au fost bazate pe declarațiile părții vătămate M.Vrabie date în prima instanță și în instanța de apel, confirmate prin declarațiile martorilor M.Jalbă, V.Podgurschi și probele scrise plîngerea părții vătămate M.Vrabie din 04.12.2012, recipisa din 24.05.2010 semnată de S.Semenciuc, prin care a recunoscut că a procurat de la M.Vrabie carne în cantitate de 4740 kg, la prețul de 128.000 lei, sumă ce coincide cu valoarea acțiunii civile, procesul-verbal de examinare a recipisei din 19.06.2013, probe care, analizate în ansamblu, demonstrează cert dobîndirea ilicită a bunurilor părții vătămate M.Vrabie prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

La fel, instanța a reținut că, la caz, au fost întrunite elementele infracțiunii de escrocherie, deoarece înșelăciunea ca element al escrocheriei se poate manifesta prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie, care se poate referi atît la persoana infractorului sau a altor persoane, cît și la unele obiecte, fenomene, care puteau fi înfăptuite pe cale verbală, în scris ori folosind ambele căi simultan.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că prima instanță corect a dispus și încasarea prejudiciului cauzat de către S.Semenciuc părții vătămate în urma acțiunilor sale criminale, deoarece atît în prima instanță, cît și în instanța de apel cu certitudine a fost stabilită suma prejudiciului, confirmată și prin recipisa semnată de către inculpat din 24.05.2010 (f.d.40-41, v.1).

Argumentele inculpatului privind încălcarea normelor de procedură penală și faptul că i-a fost încălcat dreptul la ultimul cuvînt, instanța de apel le-a respins ca nefondate, pe motiv că potrivit procesului-verbal al primei instanțe ședințele de judecată din 06.02.2015 și 30.03.2015, la demersurile inculpatului, a fost amînată examinarea cauzei pentru a-i acorda termen acestuia de a se pregăti pentru dezbaterile judiciare, ședința fiind amînată pentru data de 17.04.2015, la care inculpatul a refuzat să se prezinte. Ulterior, la ședința de judecată din 12.06.2015, inculpatul a luat cuvînd în dezbaterile judiciare susținîndu-și apelul și solicitînd achitarea sa. La fel, conform prevederilor art.380 Cod de procedură penală, instanța i-a oferit inculpatului ultimul cuvînt care, la rîndul său a solicitat amînarea ședinței pentru a se pregăti, demersul dat fiind apreciat ca o modalitate de tergiversare a examinării cauzei.

Referitor la măsura de pedeapsă stabilită inculpatului, instanța a conchis că aceasta este una echitabilă și corespunde scopului educativ și preventiv al pedepsei, la care s-a ținut seama de prevederile art.7, 61, 75, 84 Cod penal, de motivul și gravitatea infracțiunii săvîrșite, de persoana inculpatului, care anterior a fost condamnat pentru o infracțiune similară, însă nu a tras concluziile necesare, de circumstanțele cauzei ce atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei asupra corijării și reeducării vinovatului, corect fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii în limita sancțiunii normei penale în baza căreia a fost recunoscut vinovat, care va atinge scopul pedepsei penale.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești menționate, a declarat recurs ordinar avocatul V.Darii în numele inculpatului care, invocînd prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora și pronunțarea unei hotărîri de achitare, pe motiv

că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, referindu-se doar la individualizarea pedepsei, neanalizând probele prezentate care sînt contradictorii; - atît prima instanța, cît și instanța de apel au luat ca bază numai declarațiile părții vătămate, neglijînd declarațiile inculpatului; - instanțele nu au concretizat cine anume este parte vătămată în cauză, M.Vrabie sau SRL „Davispor”; - relațiile dintre inculpat și partea vătămată sînt unele civile; - martorii audiați nu au putut relata detalii privind procurarea cărnii, iar martorii care au fost solicitați de inculpat nu au fost aduși forțat în instanță; - inculpatul a fost lipsit de ultimul cuvînt de către instanță fără a afla poziția apărării.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, ținînd cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat, Colegiul penal concluzionează că recursul urmează a fi respins din următoarele considerente.

Potrivit textului recursului, avocatul a invocat ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Raportînd norma dată la situația în cauză, Colegiul conchide că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmare, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

Colegiul penal reține că, instanțele de fond, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală, verificate și cercetate în ședința instanței de apel, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția lui S.Semenciuc în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, încadrarea juridică a acțiunilor acestuia fiind justă.

Concluziile instanțelor judecătorești contestate au fost bazate pe cumulul de probe administrate în cauză, și anume declarațiile părții vătămate M.Vrabie, a martorilor M.Jalbă, V.Podgurschi, date atît la urmărirea penală, cît și în cadrul cercetării judecătorești, care coroborează cu materialele cauzei declarațiile părții vătămate M.Vrabie date în prima instanță și în instanța de apel, confirmate prin declarațiile martorilor M.Jalbă, V.Podgurschi și probele scrise plîngerea părții vătămate M.Vrabie din 04.12.2012, recipisa din 24.05.2010 semnată de S.Semenciuc, prin care a recunoscut că a procurat de la M.Vrabie carne în cantitate de 4740 kg, la prețul de 128.000 lei, sumă ce coincide cu valoarea acțiunii civile, procesul-verbal de examinare a recipisei din 19.06.2013, probe care, analizate în ansamblu, confirmă cu certitudine săvîrșirea de către inculpat a faptei imputate, care întrunește elementele infracțiunii de escrocherie, adică atît latura obiectivă, cît și cea subiectivă a acestei infracțiuni, deoarece acesta, prin înșelăciune a dobîndit ilicit bunurile părții vătămate M.Vrabie, cauzîndu-i acesteia o daună materială în proporții deosebit de mari.

Argumentele recurentului, precum că instanțele de fond eronat au apreciat probele cauzei, că neîntemeiat nu au apreciat critic declarațiile părții vătămate, deoarece în cauză sînt prezente relații civile, nu pot fi reținute, pe motiv că aprecierea probelor ține de soluționarea fondului cauzei de către instanțele de fond și de apel, și nu poate constitui temei pentru recurs. Mai mult, acest argument a fost invocat și în apel, iar instanța de apel, examinîndu-l în ansamblu, conform art.414 alin.(3) Cod de procedură penală, s-a pronunțat detaliat și motivat asupra lui în decizie.

Astfel, Colegiul penal reține că solicitările recurentului privind achitarea lui S.Semenciuc, nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate în cauză, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat în comiterea infracțiunii imputate, este apreciată de către instanța de recurs drept o modalitate de exercitare a dreptului său la apărare.

Argumentele recurentului, precum că instanțele de fond nu au stabilit cine este de fapt parte vătămată în cauză - persoana juridică SRL „Davispor” sau persoana fizică M.Vrabie, Colegiul îl consideră neîntemeiat, deoarece la materialele cauzei este plîngerea părții vătămate M.Vrabie, care indică expres că inculpatul, după ce a căpătat încrederea sa, în perioada 22.04.2010-07.05.2010, a însușit ilegal 4740 kg carne de bovină în sumă totală de 128 000 lei, iar ulterior, la data de 24.05.2010, S.Semenciuc a eliberat o recipisă, prin care s-a obligat să restituie suma de 128 000 lei, motivînd că v-a lua un credit de la bancă (f.d.25, v.1). Mai mult ca atît, conform extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr.2467 din 19.01.2009, administratorul unic al SRL este doar M.Vrabii, el fiind unicul asociat cu cota de 100% (f.d.26, v.1). La fel, conform rechizitoriului ca parte vătămată în cauză este recunoscut M.Vrabie, fapt care nu s-a contestat de către partea apărării.

Neîntemeiat este și motivul invocat de partea apărării, precum că la vînzarea-cumpărarea cărnii nu a fost prezentat nici un document sau probă care ar demonstra că carnea ar fi aparținut părții vătămate M.Vrabie sau SRL „Davispor”, deoarece, după cum s-a menționat supra, partea vătămată este unicul asociat și administrator al persoanei juridice și inculpatul a recunoscut faptul că a cumpărat de la M.Vrabie 4740 kg carne de bovină, mai mult că la materialele cauzei este recipisa scrisă și semnată de către inculpat, care indică că a luat carne în sumă de 128 000 lei.

Colegiul penal constată că decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelurilor în partea ce ține de nevinovăția inculpatului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Afirmațiile recurenților, precum că instanțele de fond incorect au apreciat probele cauzei punîndu-le la baza sentinței de condamnare, nu pot fi reținute ca temei de admitere a recursului, deoarece, ca probe, acestea sînt administrate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanțe conform legislației în vigoare. Mai mult ca atît că, critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei și care deja a fost efectuată de ambele instanțe de fond.

Astfel, Colegiul penal susține concluzia privind temeinicia acuzării referitor la prezența în acțiunile inculpatului S.Semenciuc a dobîndirii ilicite a bunurilor părții vătămate prin înșelăciune, deoarece cert a fost dovedit că inculpatul a avut intenția de a însuși bunurile acestuia din urmă și de a nu achita contravaloarea cărnii primite, fapta inculpatului întrunind elementele infracțiunii de escrocherie.

Sub aspectul dat, Colegiul penal atestă că obiectul juridic special al infracțiunii de escrocherie este constituit din relațiile sociale cu caracter patrimonial, nașterea și dezvoltarea cărora trebuie să se bazeze pe buna-credință și încrederea între subiecții afacerilor, fie persoane fizice, fie juridice; buna-credință și încrederea subiecților raporturilor juridice patrimoniale se prezumă, iar în anumite cazuri este și protejată prin legea penală.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Astfel, prin *dobîndirea ilicită a bunurilor* legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține transmiterea voită în proprietate,

posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptul asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie. Datele false se pot referi atât la persoana făptuitorului sau a altor persoane, cât și la unele obiecte, fenomene.

Prin modalitatea înșelăciunii făptuitorul induce victima în eroare, îi crează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări. Iar latura subiectivă a infracțiunii date se manifestă prin vinovăție sub formă de intenție directă. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

De aici rezultă că, limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune.

Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Prin urmare, reieșind din probele administrate în cauză, inculpatul, prin înșelăciune l-a convins pe partea vătămată să-i transmită 4740 kg carne de bovină în sumă de 128000 lei, eliberând în acest sens și o recipisă, asigurând partea vătămată că va achita prețul cărnii pînă la 28.05.2010, creînd astfel imaginea de un executor de bună-credință. Iar ulterior, nu a achitat costul cărnii ascunzîndu-se de partea vătămată, cauzîndu-i acestuia din urmă o daună în proporții deosebit de mari.

Sub acest aspect, Colegiul conchide că inculpatul a dus o activitate de convingere a părții vătămate despre veridicitatea intenției sale de a achita prețul cărnii, eliberînd o recipisă în acest sens, convigîndu-l că se va achita pînă la 28.05.2010. Prin aceste acțiuni, cert se confirmă intenția inculpatului de a însuși prin înșelăciune bunurile părții vătămate.

Prin urmare, este neîntemeiată trimiterea recurentului la art.1 din Protocolul nr.4 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale - interzicerea privării de libertate pentru datorii, deoarece, la caz, aceste prevederi nu pot fi atribuite lui S.Semenciuc. Instanța menționează că, în cazul cînd una din părți, asumîndu-și angajamente, din start cunoaște că nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este necesară intervenția legii penale.

Astfel, în esență, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil, se face luîndu-se în considerație două aspecte de maximă importanță: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele. Aceste două aspecte sînt puse la baza circumstanțelor care trebuie cercetate în vederea constatării lipsei sau prezenței scopului de cupiditate.

Colegiul penal constată că, inculpatul a fost supus pedepsei închisorii nu pentru că nu a fost în măsură să execute o obligație contractuală, ci pentru faptul că, avînd intenția de a însuși prin înșelăciune bunurile părții vătămate în proporții deosebit de mari, a primit 4740 kg de carne în sumă de 128000 lei, inducînd în eroare partea vătămată referitor la achitarea

acesteia pînă la 28.05.2010, convingîndu-l să-i transmită bunul, știind cert că nu va achita costul acestuia.

Afirmația recurentului că inculpatul a fost lipsit de ultimul cuvînt în prima instanță nu poate fi reținută, deoarece, conform procesului-verbal, la demersurile inculpatului, a fost amînată examinarea cauzei de cîteva ori pentru a-i acorda termen acestuia de a se pregăti pentru dezbaterile judiciare, iar în ședința din 12.06.2016, conform prevederilor art.380 Cod de procedură penală, instanța i-a oferit ultimul cuvînt inculpatului, acesta solicitînd din nou amînarea ei pentru a se pregăti de ultimul cuvînt, fapt care a fost apreciat ca o tendință a inculpatului de a tergiversa examinarea cauzei. La fel, Colegiul penal ține să menționeze că, în cadrul instanței de apel, inculpatului i s-a oferit posibilitatea de a lua ultimul cuvînt, conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță (f.d.177, v.2).

Nu poate fi reținut nici motivul invocat de recurent, precum că inculpatului i-au fost respinse cererile privind audierea martorilor apărării, deoarece prima instanță a admis demersul apărării în acest sens și a citat martorii solicitați de mai multe ori (f.d.248, 254, 259, v.1). Astfel, martorul P.Cerbari, conform avizului de recepție, nu locuiește pe adresa indicată (f.d.252, v.1), iar conform informației prezentate din baza de date „Acces”, acesta a părăsit teritoriul R.Moldova la data 16.12.2014. Martorul Ig.Lazovschi, fiind citat legal, nu s-a prezentat în ședința de judecată, iar potrivit avizelor de recepție, adresa indicată de inculpat nu era completă (f.d.253, 256, 263, v.1). Instanța de apel, avînd astfel de date, a respins demersul inculpatului privind audierea martorilor Ig.Voitic, P.Cerbari și Ig.Lazovschi, pe motiv că aceștia au fost de negăsit, considerînd astfel că S.Semenciuc, prin înaintarea demersului în cauză, are scopul tergiversării examinării cauzei penale. Mai mult că, inculpatul nu a indicat ce fapte și circumstanțe urmează a fi dovedite prin declarațiile acestor martori, în conformitate cu prevederile art.364 alin.(2) Cod de procedură penală.

Neîntemeiate consideră Colegiul penal și argumentele recurentului, precum că instanțele de judecată incorect au individualizat pedeapsa și greșit au aplicat în privința lui S.Semenciuc pedeapsa închisorii.

La acest capitol, instanța de recurs constată că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanțele de fond au ținut cont pe deplin de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, ce prevăd scopul pedepsei penale, de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, au luat în considerație gradul pericolului social al infracțiunii comise, de persoana inculpatului care fiind anterior condamnat nu și-a făcut concluziile necesare, nu s-a corectat, astfel scopul preventiv și educativ al pedepsei penale nefiind atins, și, reieșind din prevederile art.61 Cod penal, corect au considerat că corijarea și reeducarea lui S.Semenciuc este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoarea.

În cazul dat, inculpatul a comis a infracțiune cu intenție, care face parte din categoria celor deosebit de grave. Deci, pedeapsa aplicată inculpatului S.Semenciuc a fost motivată, individualizată și aplicată acestuia în limitele prevăzute de lege, iar hotărîrile atacate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

La fel, instanțele de fond, ținînd cont de faptul că S.Semenciuc anterior a fost condamnat, corect i-au stabilit pedeapsa cu aplicarea prevederilor art.84 Cod penal, adăugînd parțial la pedeapsa aplicată, partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătorei Bălți din 02.04.2013, just considerînd că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă doar în condițiile de izolare de societate.

Prin urmare, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se

încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală, iar temei pentru casarea acesteia lipsesc.

Potrivit dispoziției art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocatul V.Darii în numele inculpatului S.Semenciuc, care urmează a fi respins ca inadmisibil.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului Semenciuc Serghei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui Semenciuc Serghei, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 06 iulie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun